

ה"ת 16706/01/21 - עמוס עטיה, בעצמו נגד יחידת הפיצו"ח - משרד החקלאות ופיתוח הכפר

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 16706-01-21 עטיה נ' יחידת הפיצו"ח - משרד החקלאות ופיתוח הכפר

לפני כבוד השופט טל ענר

המבקש: עמוס עטיה

בעצמו

נ ג ד-

המשיבה: יחידת הפיצו"ח - משרד החקלאות ופיתוח הכפר

ע"י עו"ד זיו דניאלי

החלטה

1. מה יעשה בצ'יקו, סנדי, ג'סי, תמי, מיילו, נלה וחבריהם וחברותיהם הכלבים ובעלי הכנף שנתפסו בחצריו של המבקש?

זו השאלה שהונחה לפתחי במסגרת בקשה להשבת בעלי חיים תפוסים, לפי סעיף 10א לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), תשנ"ד-1994 (להלן: "**החוק**").

רקע עובדתי

2. ביום 27.10.2020 נתפסו מידי המבקש במתחם בגני מודיעין (חשמונאים) תשעה כלבים ו-20 בעלי כנף. בעלי החיים נתפסו על ידי יחידת הפיצו"ח (פיקוח על הצומח והחי) במשרד החקלאות, בליווי שוטרים ורופא וטרינר, מכוח סמכותם על פי סעיף 8(א) לחוק, המתיר תפיסה של בעלי חיים שיש "**יסוד סביר לחשד שנעברה בהם עבירה**". העילה לתפיסה היא ביקורת שנערכה במקום והעלטה שבעלי החיים הוחזקו בתנאי הזנחה קשים, וסבלו ממצב פיזי ירוד ומתחלואה מגוונת.

3. המבקש פנה תחילה ישירות למשיבה וביקש להשיב לידיו את בעלי החיים. שתי פניותיו נדחו (מכתבי מענה של הממונה מיום 15.11.2020 ומיום 2.12.2020), בהתאם לסעיף 10(א) לחוק, לפיו רשאי הממונה על חוק צער בעלי חיים שלא להחזיר בעלי חיים תפוסים לבעלים אם יש לו יסוד להניח שהדבר יביא להמשך ביצוע עבירות לפי החוק כנגד בעלי החיים.

4. המבקש לא השלים עם בקשת הממונה והגיש את הבקשה שבכותרת. בבקשתו טען כי בעלי החיים טופלו כנדרש "במסירות ואהבה", אם כי הודה בקיומם של "ליקויים מסוימים", שנבעו הן מחוסר הבנה והן מסיבות

אובייקטיביות - היעדרותו מהמקום למשך תקופה בה שהה במעצר בית. המבקש ציין כי הוא ומשפחתו קשורים מאוד לכלבים ונגרם להם עוול עצום בנטילתם ממנו. המבקש הצהיר בבקשתו שיתקן את כל הטעון תיקון, יפנים את הערות המשיבה וישא בהוצאותיה, אם כי ביקש התחשבות בשיעור ההוצאות שוטלו עליו.

5. המשיבה מתנגדת לבקשה. בתגובה בכתב שהוגשה מטעמה הציגה את התשתית העובדתית והמשפטית לתפיסה. המשיבה טענה כי יש לדחות את הבקשה על בסף בשל שיהוי, ולגופו של עניין עמדה על קיומן המובהק של עילות לפי החוק שלא להשיב את בעלי החיים התפוסים, על ההזנחה הקשה והמצב הירוד בו נתפסו הכלבים ועל החשש שאם יוחזרו הכלבים למבקש הוא יעבור כלפיהם עבירות נוספות. לבסוף עתרה המשיבה להטיל על המבקש את מלוא הוצאותיה בהחזקה ובטיפול בבעלי החיים מאז תפיסתם.

6. דיון בבקשה נקבע ליום 17.2.21, והמבקש לא התייצב אליו. נוכח העובדה שהזמנה לדיון לא הומצאה למבקש, נדחה הדיון למועד אחר, 28.2.21, שגם אליו לא התייצב המבקש. לפני משורת הדין דחיתי את הדיון פעם נוספת והדיון התקיים לבסוף במעמד הצדדים ביום 7.3.21.

7. בדיון חזרו הצדדים על טענותיהם, והוגשו ע"י המשיבה חומרים נוספים שסומנו במ/1 ו-במ/2 וכוללים את עיקרי חומר החקירה, דו"חות ומזכרים מפורטים של פקחי המשיבה ועובדיה, תמונות מיום התפיסה, סיכומי טיפולים וטרינריים ועוד. בדיון נשמעה גם ד"ר אילת שמואלי גולדין, הממונה על פי חוק צער בעלי חיים, שהפנתה לחומר הכתוב וחזרה ותיארה את המצב בו נמצאו בעלי החיים - קשורים בשרשראות, חלקם לא הגיע למקור מים. לדבריה **"הם היו פצועים, מוזנחים, מלאים בטפילים, חלקם היו חולים במחלה כמו קדחת קרציות שמסכנת חיים ומחלת הלישמניה שמועברת לבני אדם, בלי מים, בלי צל, התנהגות פראית וחרדתית"** (עמ' 6 ש' 11 לפרוטוקול).

דין

8. חוק צער בעלי חיים והתקנות שהותקנו על פיו מעגנים משפטית את זכותם של בעלי החיים לחיים ללא התעללות, תוך דאגה לבריאותם לצרכיהם ולרווחתם הפיזית והנפשית (בג"צ 6446/96 **העמותה למען החתול נ' עיריית ערד**, פ"ד נה(1) 769 (1998); רע"א 1684/96 **עמותת תנו לחיות לחיות נ' מפעלי נופש חמת גדר**, פ"ד נא(3) 832 (1997)).

9. סעיפי החוק המרכזיים הנוגעים לסמכות לתפיסת בעלי חיים, ולאפשרות החזרתם הם הסעיפים 8, 9 ו-10 לחוק.

סעיף 8 קובע את **סמכות התפיסה**, שמותנית בעיקרה ב"**קיומו של יסוד סביר לחשד שנעברה בו עבירה לפי חוק זה**";

סעיף 9 מסדיר את **הסמכות להחזיר את בעלי החיים לבעלים או למחזיק ממנו נתפסו**. אפשרות זו מותנית בקיומם של שלושה תנאים - (א) בעל החיים נמצא במצב גופני טוב, ובמקום אליו יוחזר קיימים תנאי החזקה נאותים. (ב) המבקש נשא בהוצאות ההחזקה ע"י הרשויות. (ג) המבקש הפקיד התחייבות שלא לעבור על הוראות החוק;

ולבסוף, סעיף 10 לחוק עניינו **בסמכות שלא להחזיר בעל חיים תפוס**, בשל הנסיבות בהן נתפס, או אם יש יסוד סביר להניח שהבעלים או המחזיק יעברו עבירה על החוק.

10. לסקירת סעיפי החוק ויישומם ראו לאחרונה עפ"א (מחוזי נצרת) 71010-12-20 **סחייק נ' מדינת ישראל** (נבו, 28.1.2021), ובערכאות דיוניות - ת"א (שלום נתניה) 68747-02-20 **חיון נ' משרד החקלאות** (נבו, 13.3.2020), בע"א (עניינים מקומיים באר שבע) 28126-09-20 **גף נ' עיריית באר שבע** (נבו, 1.2.2021).

11. באשר למסגרת הדיון בבקשות להשבת בעלי חיים מסוג הבקשה הנוכחית, אפנה להחלטה בעפ"א (מחוזי ב"ש) 33135-08-18 **משרד החקלאות נ' ניסני** (נבו, 4.12.2018) בה נקבע כי הביקורת השיפוטית על החלטת הממונה היא ביקורת רחבה, בה יבחן בית המשפט מדעיקרא את התקיימות תנאי החוק, ולא יסתפק בבחינה מנהלית של סבירות ההחלטה. עוד נקבע באותה החלטה כי בשים לב למטרות החוק וללוחות הזמנים הקצרים הקבועים בו, הדיון בסוגיה צריך להיות מהיר ויעיל, מבוסס על ראיות שבכתב, ואפשר אף כי ניתן להכריע בו על בסיס החומר הכתוב בלבד. חרף כך קיימתי דיון במעמד הצדדים כאמור, על מנת שלא תקופח זכותו של המבקש להישמע בעניין שעלול להיות בלתי הפיך לגביו.

12. מצויד בסעיפי החוק הרלוונטיים ובמסגרת הפרוצדורלית אפנה אפוא להכריע במחלוקת, ותחילה אדרש לטענת המשיבה שיש לדחות את הבקשה על הסף:

צודקת המשיבה שהמבקש לא פעל בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בחוק, ולא פתח בהליכים המתאימים ובמועד. עם זאת, לא מצאתי לדחות את בקשתו מטעם זה בלבד. המבקש אמנם גרם להתארכות ההליך - שאמור להיות קצר ויעיל - אך לא ניתן לומר שישב בחוסר מעש. הוא גילה עניין מתמשך בהשבת בעלי החיים, פנה למשיבה בכתב באמצעות עורך דין ובהמשך אף פתח בהליך משפטי (אם כי שגה בסוג ההליך, וההליך האחר נמחק טרם נפתחה הבקשה שבפניי). נוכח השתלשלות העניינים ולאור הקשר הרגשי הנטען בין המבקש לבין בעלי החיים מצאתי לנכון לדון בבקשתו לגופה.

13. לאחר שעיינתי בתשתית העובדתית שהונחה בפניי ושמעתי את טיעוני הצדדים הגעתי לכלל מסקנה שתפיסת בעלי החיים במקרה דנן מכוח סעיף 8 לחוק - הייתה כדן. על בסיס דו"חות יחידת הפיצו"ח, המסמכים הווטרינריים, התמונות המתעדות את מצב בעלי החיים ביום תפיסתם, דברי הממונה בפניי ושאר החומר, **שוכנעתי ברמה גבוהה בהרבה מהסטנדרט הנדרש של "יסוד סביר לחשד"** כי החזקת בעלי החיים - ובפרט הכלבים - הייתה בתנאי הזנחה פיזית ורפואית שעולה כדי עבירות מרובות על חוק צער בעלי חיים ותקנותיו,

לרבות עבירות לפי סעיף 2, סעיף 1א2(א), והפרת שורה ארוכה של תקנות, כפי שפורט בתגובת המשיבה. המבקש עצמו אישר שנעדר למשך תקופות לא קצרות מהמקום בו הוחזקו בעלי החיים, ואישר שהיו ליקויים מסוימים באופן בו הוחזקו, אם כי טען שלא מדובר בהזנחה מכוונת.

14. לדידי, תנאי ההזנחה בהם שהו בעלי החיים - היו קשים ובוטים. אין מדובר באי-הבנה של דרישות החוק, או בכשל נקודתי שנבע מהיעדרות זמנית של המבקש מהמקום. בעלי החיים נתפסו, כאמור, מלוכלכים, כחושים, נגועים בטפילי עור ופרווה, כבולים בשלשלאות, בכלובים מזוהמים, ללא גישה מספקת למזון ומים, מבלי שזכו לטיפול רפואי ולחיסונים, כשהם סובלים ממחלות מגוונות שמסכנות אותם ועלולות להיות מידבקות לבעלי חיים אחרים ולבני אדם, וכשהם מפגינים התנהגות תוקפנית וחרדתית האופיינית לבעלי חיים ששהו במצבי עקה.

15. איני יכול (ואיני מחויב) לקבוע ממצאים לגבי הלך הרוח המדויק של המבקש. אני מוכן לקבל, לצורך הדיון, שיש לו יחס רגשי חיובי לבעלי חיים, וקשר ארוך שנים לחלק מבעלי החיים התפוסים, וכן מוכן אני להניח שאין מדובר בהתנכלות או התעללות מכוונת. אלא שהעבירות המיוחסות לו אינן מצריכות כוונת זדון דווקא. המצב המחפיר בו נתפסו בעלי החיים מעיד כאלף עדים שהמבקש לא היה פנוי מבחינת זמן ומשאבים להעניק לבעלי החיים את היחס והטיפול הנאותים שהם זכאים לו, ושהתנהגותו ומחדליו בפועל גרמו להם לנזקים ומכאובים תוך סיכון ממשי של בריאותם וחיהם.

16. מצב ההזנחה הקיצוני בו נתפסו הכלבים הצדיק את החלטת המשיבה בהתאם לסעיף 10(א) לחוק שלא להחזיר את בעלי החיים למבקש. מצב זה גם מקים מיניה וביה חשש עיתידי לגורלם אם יושבו לרשות המבקש. ריבוי ההפרות של החוק והתקנות, חומרתן, היקפן, התמשכותן למרות התראות וביקורות חוזרות - כל אלה מובילים למסקנה שהחלטת המשיבה הייתה לא רק סבירה, כי אם מתבקשת.

17. אשר על כן הבקשה להחזרת בעלי החיים - נדחית בעיקרה.

18. למרות האמור לעיל, בהתחשב בדברי המבקש בפני על הקשר המיוחד והממושך שלו ושל משפחתו לכלבות **סנדי וג'סי** (ר' עמ' 7 ש' 21-28 לפרוטוקול), ולאחר שעיינתי במכתבה של ד"ר שמואלי גולדין מיום 6.11.2020 לפיו המתחם שופץ, נוקה וסודר והוא נראה נכון למועד כתיבת המכתב "**מותאם יותר להחזקה של 2 כלבים**", הגעתי למסקנה שניתן לאפשר למבקש לקבל חזרה לרשותו את שתי הכלבות הנ"ל אם יעמוד תוך 14 יום בדרישות סעיף 9(ב) לחוק להנחת דעת הממונה, לרבות הפקדת התחייבות אצל הממונה ונשיאה בהוצאות ההחזקה של שתי הכלבות על פי תחשיב שתמציא לו המשיבה.

19. נותר להכריע בשאלת הטלת ההוצאות במסגרת הליך זה. המשיבה הגישה תחשיב לפיו הוצאות החזקת בעלי החיים והטיפול בהם מיום תפיסתם מגיעות עד כדי ₪ 124,000 ועתרה לחייב את המבקש במלוא הסכום.

20. לא מצאתי לנכון לחייב במלוא סכום ההוצאות וזאת משני טעמים מצטברים: ראשית, מדובר בסכום גבוה למדי

ולא קיום בפניי בירור עובדתי ממצה של התחשיב וסבירות העלויות המפורטות בו (כולל הזדמנות למבקש לחלוק עליהן). שנית, המשיבה רשאית **"להיפרע מהבעלים או המחזיק"** על מלוא הוצאותיה בהתאם להוראת סעיף 11 לחוק כך שהאינטרס הציבורי בכיסוי הוצאות המדינה יכול להיות מושג בהליך אחר, ולא באופן אגבי במסגרת ההתדיינות בתפוסים.

21. לכן, על דרך האומדן, ועל הצד הנמוך מאוד, ומבלי שהדבר מונע מהמשיבה להיפרע במלוא הוצאותיה בהליך מתאים - המבקש יישא בהוצאות המשיבה בגין ההחזקה והטיפול בבעלי החיים בסך 15,000 ₪.

סיכום

22. התוצאה האופרטיבית של החלטתי היא כדלקמן:

א. הבקשה להחזרת בעלי החיים נדחית בעיקרה.

ב. המבקש יישא בהוצאות המשיבה בסך 15,000 ₪.

ג. המבקש יוכל לקבל לידיו את הכלבות סנדי וג'סי, אם יעמוד בתנאי פסקה 18 לעיל. **יודגש כי תשלום ההוצאות לצורך החזרת שתי הכלבות יהא נפרד ומצטבר לסכום ההוצאות שקבעתי לעיל.**

23. חומר מתיק החקירה שהועמד לעיוני יוחזר למשיבה בתיאום עם המזכירות.

24. המזכירות תמציא את ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ו אדר תשפ"א, 10 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.